

M A G Y A R K U R I R

Bécsből, Pénteken, Június' 1-ső napján 1821.

Spanyol Ország.

A' szerencsétlen Vinuesa' megölettetéséről újabb megújabb tudósítások közöl-
tetnek a' Párisi Ujságlevelekben. Itt kö-
vetkeznek ezek közzül is némelleyek:

Madridból Május' 7-dikén (a' Jour-
nal-des-Debatsban). A' Vinuesa' meggyil-
koltatása csak valami 100 emberek' mun-
kája vala, kik közzül többek még felfegy-
verkezve se' voltak. Semmi se' látszik bi-
zonyosabbnak, mint az, hogy a' tiszti ka-
rok 's név szerént Generális Vilalba, ki
akkor még ezen tartomány' fő Kapitánnya
volt, az ujjaik között nézték-el ezen dol-
got. A' Miscellanea nyilván kimondja,
hogy reggel már minden tudta, hogy
meg légyen határoztatva, hogy Vinuesa
délután meggyilkoltassék. — „Ennek meg-
gyilkolása után a' Guerilla-Vezér Abuelo'
fogházához mentek a' gyilkosok, de már
itt fegyveres csapat várta őket, melyre
nézve semmi próbát nem tettek. Mad-
rid uczáin még ezen szempillantatban
(Máj. 7-dikén) is számos katona csoportok
járnak le 's fel, vagy azért, mint mondják,
hogy azt akarják mutatni a' tiszti karok,
hogy a' Vinuesa' meggyilkoltatását nem
hagyják helybe, vagy talám azért, hogy
attól tartanak, hogy azok, kik ezen gyil-
kosságra vetemedtek, még többre is vete-
medhetnek. Azon napnak estvéjén, mel-
lyen a' gyilkosság történt, ismét gyűlést

tartván a' Fontana d' Oro' Klúbja, több
tagok panaszló beszédeket tartottak a' ren-
detlenségek 's az aluszékonyság (vagy lágy-
ság, puhaság) ellen, melybe ök hely-
heztedve lenni mondták magokat, 's mint
egyetlenegy megtartatási eszközt, azt jo-
vallták, hogy készítsenek számkivetési la-
istromot, 's legelől a' Financziái Ministert
két Fő Kapitányokkal, több fő tisztvise-
lökkel, 's a' Miscellanea és Censor nevű
Ujságok' Redaktoraikkal együtt, írják be-
lé. A' Miscellanea' Redaktora olly bátor
volt, hogy a' Klubba bemenvén azt ki-
vánta, hogy közöljék véle ezen laistro-
mot copiában: hanem olly váloszt kapott,
hogy a' Patrioták még nem egygyezhet-
tek-meg a' beiratandó nevek eránt, 's nem
is reménlik, hogy éjféli 11 óra előtt elké-
szithessék. Elkészülvén a' laistrom éjfél-
tájban a' Klúbnak valami 50 tagjai elvit-
ték a' Municipalitás' házához (a' város' há-
zához), a' hol a' strázsának ezen kiáltásá-
ra: Ki vagy? így feleltek: „A' Feje-
delem Nép“ — 's a' nagy szalába be-
menvén, 's ott a' Tanács a' számkivetési
laistromot töllök elvévén 's megnézvén, olly
megjegyzést tett reá, hogy igen mocskos
's olly békalább forma betűkkel van írva,
hogy némelley neveket lehetetlen tisztán
elolvasni. A' Fejedelem nép ezen meg-
jegyzést hallván, morogva vissza tért, de
megigérte, hogy a' következő napra tisz-
tán le fogja iratni a' laistromot. Az alatt,
míg ezen zürzavataros tolongások folytak,

a' Király a' katonaságot és milicziát mustálta, kik, az ő Felsége' szenttséges személyének védelmezésére esküvéssel lekötelték magokat, a' melly környülállás, mint már tudva van, a' Cortesek' gyűlésében megemlítettén, hibásnak találtatott. A' támodóknak egy csoportja ezen lármák között Ariasnak azon Itélobirónak háza előtt is megjelent vala, a' ki Vinuesára ítéletet mondott, 's affélet kiáltozott az ablakai alatt, hogy pénzel engedte magát megvesztegettetni, 's azért nem mondott halálos ítéletet ezen papi személyre. Arias azonban olly okos volt, hogy a' lármázó nép' erőszaktevéletét futás által megelőzte. — „A' Kadiksi tiszti karokat az öszszetolakodott nép arra kényszerítette, hogy az otlévő Püspököt, három Kánonokkal 's néhány Advokátusokkal, vesse vádolási Akta alá, minthogy gyanú van ellenek, hogy a' Constitúció' oszlopát sárral, ganéjjal, meghajgáltatták volna.

„Madridból, Május' 7-dikén (a' Gazette-de-Francéban). A' szerencsétlen Vinuesa olly elszánással, olly bátorsággal fogadta a' halálos csapást, a' milyent egy haldoklóba, csak a' Religió és a' tiszta lelkiismeret önthetnek-be. Midőn a' gyilkosok az ajtót betörték, a' szerencsétlent, kezében Crucifixust tartva 's a' fogoly szoba' közepén térden-állva találták. Ő a' reá rohanó dühösökhöz ekképpen szollott: „Megbocsátok néktek halálomért, csak azért esdeklek, hogy legyetek annyi kedvesséssel, hogy ne kiozzatok sokáig“ — a' melly szókat alig bocsátotta ki a' száján, már egy buzogannyal agyon ütött, 's a' szíve egy kardal keresztül döfött vala. Míg ezek a' Vinuesa' fogházában véghez mentek, az alatt egy más gyilkos bándá azon fogházhoz ment, melyben Abuelo tartatik, 's kiadattatását kívánta, hanem itt a' katonaság keményebb ellentállást

mutatván, eltávoztak innét a' támodók 's az Arias' házára mentek, de a' ki már még reggel szerencsés futásra vette vala a' dolgot. Estve folé olly hír támodott, hogy a' Királyi familia ellen rettentő bűn volna munkába vétettetve, melyre nézve a' Királyi palota' strázsáji azonnal meg-erössítették; a' kapuja' elejébe négy ágyuk állítottak; 's a' városnak minden gyanus részeire 's piaczaira lovas és gyalog fegyveres csoportok rendeltettek. Ezen egész idő alatt olly állapotban volt a' Királyi familia, mellyet bajosan lehetne leírni. A' Király estve lejött a' Kastély' Udvarára, hol a' testörző seregnek egy Batalionnya állott, 's azt kérdezte a' katonáktól, hogy számot tarthat-e hozzájuk? 's a' katonák egy szívvel lélekkel bizonyossá tették a' Monárkhát, Felséges személye eránt viseltető hűségekről 's engedelmisségekről. Ugyan ezen éjjeli 11 órakor 60 személyekből álló számkivettetési laistromot készítettek a' támodók a' magok' Klubjokban, kik között több olly Tanácsosok találtattak, kiket a' Király csak egy nappal azelőtt nevezett vala ki. Ezen laistrom az ekkor Permanens ülést tartó Municipalitás' elejébe vitettetvén, ez azt elfogadta 's megígérte, hogy tekintettel fog reá lenni, csak a' csendesség többé meg ne háborittassék. A' következő napon Generális Morilló Új Castiliai Fő Kapitányá neveztetvén, két versbéli protestálást terjesztett a' Hadi Minister' elejébe: végezetre a' Királlyal beszélvén, ez által reá vétetett a' Fő Kapitányságnak felvállására. E' történt 5-dikben. Tegnap (6-dikben) egész napon nagy kedvetlenséget nyilatkoztatott a' nép az ő kineveztetéséért, 's minthogy a' Municipalitásnak azon ígérete se' tellyesített vala, mellyet a' számkivettetési laistrom eránt tett volt, erre nézve, egész nap' nem volt szünto

a' pezsgésnek. Ma reggel (7-dikben) elvitték az ágyukat a' Királyi palota kapuja elől, 's a' strázsák is csak rendes számmal állítottak - ki.

„Madridból Május' 7 - dikén (a' Journal - de - Parisban. Ezeknek, mint látszik, mindeniknek magának van levelezése Madridban): „Azon napon (Május' 4-dikén), a' mellyen Vinuesát meggyilkolták, az ezen Kánonokokra kimondatott ítélet - tételnek copijája, az egész városban kézről kézre adatott, 's a' népcsoportokban, a' melly déltájban a' Puerto-de-Solnál szokott tolongani, fennszóval olvastatott, 's csak hamarjában meghatározatott, hogy még azon napon délutáni 3 órakor ölje meg az embert. Ezen órára valósággal is megjelentek valami 40 emberek a' Lorenzini kávéháza előtt, 's onnét, az Ujságon kapó sokaság által kísértetvén, a' Koronafogházához mentek; az ajtókat bezárva találták; a' strázsacsoport, a' melly csupa ifjú nemzeti milicziából állott, magát az ablakok megé vonta vala, 's onnét adott tüzet a' népre, de nem tudják, annak tolokodásától való féltibe - é, vagy pedig egygyetértésből, csak a' levegőbe lőtt. Az alatt az ajtók betörettetvén, Vinuesa, a' fején egy fejszefokcsapást kapván 's szíve általverettetvén, elesett. Innét elébb Ariashoz, de a' ki már elszaladott vala, 's innét az Abeilo' fogházához mentek a' gyilkosok: de itt jókészülettel fogadtattak, 's eltávoztak. Míg ezek így folytak parancsolat ment a' Ministerektől a' Polgári Kormányozóhoz, hanem ez maga beteg, a' Titoknokja pedig elrejtve volt, a' melyre nézve az Országfőszék' parancsolatai csak délutáni 5 órakor teljesíthettek, 's a' többi.“ — A' több környülállásokat ezen levélben, a' mellyek tudnillik, Pablo Morillónak, Villalba helyébe, Fő Kapitánnyá lett neveztetését, a' Király-

nak estve a' katonákkal tartott beszédjét, 's a' számkivettetését laistromnak ezen lármás éjjel lett megkészittetését, 's még azon éjjel a' Magistratushoz lett vitettetését illetik, mind ezek ezen levélben is éppen úgy adattatnak elé, mint a' feljebb találtató két levelekben. Megemlittetik továbbá ebben is, hogy Kadiksban a' Püspök 's három Kánonokok 's a' többi, elfogattattak 's vád alá vettettek azon gyanuért, hogy a' Constitúció' oszlopát ganéjjal hajgáltatták, vagy bemecskoltatták. A' Morilló Fő Kapitányságáról azt jegyzi-meg ezen tudósító, hogy az ő kineveztetése a' Liberálisoknak félelmet okozott. Vilalba azért tétetett-le, hogy a' lármát megelőzőt napon a' Hadi Ministerhez hivattatván 's megkérdeztetvén, ennél azt erősítette, hogy semmitől se' kell félni. Az után így végzi szavait ezen tudósító: — „A' Középtengeri Spanyol kikötőhelyek mind olly hajókkal vagynak tele, a' mellyek Olasz Országban különbkülömb részeiről elfutott embereket hoztak oda. Már 4000-re teszik a' számát azoknak, a' kik Spanyol Országba valósággal kiszállottak. Mindenütt vendégszerető barátsággal fogadtatnak; már szolgálatot is sokak válloltak a' Spanyol sergeknél.

* * *

Folytatása a' Corteseknek Május' 6-dikán, nem 5-dikén, tartott ülésében előfordult határozásoknak 's beszédeknek, mellyek a' XLII-dik számú M. Kurir' 340-dik levél-lapján félbe maradtak, hol a' Királynak a' Vinuesa' meggyilkoltatását tárgyozó tudósításából, mellyet a' Cortesekhez intézett, egy rövid summázatot közlöttünk vala. — Ezen tudósításra mindjárt akkor Váloszt készítettett a' Cortesek' gyűlése egy Biztosság által, a' melly Válosznak hasonló rövid summázata e' volt: —

)(*

„A' Cortesek legnagyobb szomorúsággal értettek a' tegnapelőtt néhány személyek által elkövetett attentatumot (büntételt). Az Országlószék illendő hatalommal fel van ruháztatva 's minden megkivántató eszközök vagynak a' kezébe adattatva, hogy a' rendnek és csendességnek fenntartatásokra vigyázzon. A' Corteseket ellenben, a' megsérthetetlen határok csak törvényhozásra szorították, 's ők nem tehetnek egyebet, hanem csak, hogy a' törvények' tiszteltetésébéli jó példaadással elől mennyenek. Az a' Diplomatikai állapot, melyben ő Felsége az idegen Hatalmasságok között áll, nekünk tellyességgel meg nem engedi, hogy azt hígyjük, hogy egy, egyetlen történet, elégséges lehessen arra, hogy ezen Hatalmasságokban a' mi Országlási intézeteink eránt rossz képzelődést gerjeszenek-fel.“ — Ezen Válosznak meghatározatása után ismét különbkülömb beszélgetések fordultak elé. Quiroga azt kérdezte: hogy miért veszik illy nagy dolognak egy papi személy' meggyilkoltatását, holott más felől azon személyeket, kik a' Sevilla i Regimentben két, Constitúciós gondolkodású, katonát meggyilkoltak, még máig is se' meg nem büntettek, se' ki nem nyomoztak? Azt is erősítette ugyancsak Quiroga, hogy a' Király hűségtelen Tanácsosok által van körülvéttetve, kik az igazságot elfordítva terjesztik elejébe. — Gróf Torreno többféle fogyathozásokat talált a' Biztosság által a' Király' elejébe terjesztetendő Váloszban, egyebek közt: hogy azon sokféle nyugbatatlanságokra, mellyek az Országnak sok nagyobb városaiban folynak, még csak egy szó által se' tétettetik figyelmetessé a' Király. — Golfin nevű tag nagyon heves beszédet tartván a' Miniszterek ellen, azzal vádolta őket, hogy a'

Királynak azt tanácslották, hogy a' népnek többé ne mutassa magát, hanem tartson csak a' katonasággal, azokkal beszéljen, 's ez által őket a' maga' személyének védelmezésére buzdítsa, 's olly jóválláson végezte beszédét, hogy még egy Biztosságot nevezzenek-ki, a' melly még egy újabb Váloszt készítsen a' Királyhoz, 's ez által terjesztődjenek az ő Felsége' szeméi' elejébe ezen történetnek, a' Vinuesa' meggyilkoltatásának, valóságos okai, valamint szintén mind azok az inségek is mind beszéltessenek elé ezen Váloszban, mellyek a' Státust ezen mélységes inségek közé juttatták. — Golfinnak ezen jóvállása helybehagyattatván, ezen Biztosság is azonnal kineveztetett.

Gallicziában 300 olly személyeket fogtak-el (a' Bayonnéből Május' 12-dikén indúlt tudósítások szerént), a' kik mint a' Constitúcióval ellenkezők, laistromba voltak irattatva. Mind Corunnába vitték őket. — Az Algesirási lógerben fekvő sergek' vezérlője a' város' Municipalitássával, Plébánusával, 's egyéb Elöljárójival egyetemben azt a' határozást tették, hogy több Stabális tiszteket, a' kik ott közönséges hivatalokat viselnek, de a' Constitúciónak nem barátjaik, a' közönséges hivatalokból távoztassák-el, melyhezképpest Generális Odonel Jósefet S. Rochban, Don Velasco Jóseffel a' General-Stáb' vezérével, 's a' katona ispotály' Orvosával és Káplánnyával együtt, a' Könyörülő Barátok' Klastromába vitték 's ott a' nemzeti miliczia' őrizete alá adták. Határozássokat a' Corteseknek 1812-ben költ Dekretomán fündálta a' nevezett Tanács, a' melly Dekretumban a' van, hogy az Anti-Constitúcionalis ember nem alkalmas semmi közönséges hivatalra.

Alava tartományában illy Végzést hirdettetett volt ki még Aprilis' 7-dikén

a' Polgári Kormányozó: „1. Azok a' városok és helységek, a' hol valamely bándabéli emberek mutatják magokat, 's őket ezek el nem fogják, ha elfoghatnák, 50 Dukatokból álló büntetést tartoznak fizetni, 's az Elöljárók criminaliter is megfognak pereltetni — 2. Hasonló büntetés határoztatik az olly helységekre is, a' kik gyengébbek lévén, hogy sem a' bándabélieket elfoghatnák, az ő ottlétekről a' közelébbi helységnél azonnal hírt nem tesznek — 3. Az olly helységek, mellyek a' bándabéli embereknek megjelenése után, annyi óra alatt, a' hány mértföldnyi távolságra töllem laknak, nállam izenet vagy irás által hírt nem tesznek, hasonló büntetést szenvednek. A' híradásban az emberek' lovak' száma 's fegyverek' minéműsége, 's megérkezésseknek órája, 's az is feltéve legyen, hogy melly felől jöttek a' bándisták — 4. Hogy a' lakosok' a' bándistáknak üldözésére annál jobban felbuzdittassanak, annak, a' ki egy fegyveres kézzel talált 's elfogott bándistát el fog 's kézhez szolgáltat, 320 Reál adatik jutalmúl: a' pedig, a' ki Julianillio és Robio nevű Al - tiszteket, továbbá a' Lazartai Plebánust, vagy akár mi némű papi személyt, a' ki Rendje' kötelességeiről elfelejtkezvén polgári háborút prédikáll, holtan vagy elevenen kézhez szolgáltat, 1500 Reálokkal jutalmaztatik - meg.

Kánonok Salazar sok Papokkal és Barátokkal együtt, a' Mirandai piaczon állott Constitúciós oszlopot öszszetörvén, azután minden ott lévő fogházak' ajtajit megnyitotta 's 800 porció kényeret kivánt a' lakosoktól.

B r a s i l i a.

Az Ánglus Ministeri Kurir Londonban, egyenesen ellene mond annak a' tudósi-

tásnak, mellyet közelébbi Újságunkban közlöttünk, hogy t. i. a' Portugallus Királyly meghatározta volna, hogy Brasiliában fog maradni: de sőt inkább azt végezte, hogy maga egész familiájával együtt vissza fog térni Lisbonába, 's csak a' Koronaörökös Princzet fogja, mint Vice-Királyt, Rio-de-Janeiróban hagyni.

A' Maria - da - Gloria nevű fregáton Rio-de-Janeiróból Lisbonába érkezett útasításokhoz képpes az itt lévő Provisoriai Régenség már rendeléseket adott-ki a' Királylyi palotának kikészítettetésére, hogy a' megérkezendő Királyly és familia' fogadására alkalmas legyen. —

A' Cortesek' gyűlésének Május' 1 - ső napján tartatott ülésében, a' Királynak Rio-de-Janeiróban Februarius' 24 - dikén a' Portugalliai Constitúciónak elfogadtatására nézve kiadott végzése, 's azon esküvésforma, mellyel ő Felsége ezen Constitúciót elfogadta, vétettetvén fontolás alá, több tagok, név szerént Castello - Branco, Borges-Carneiro, Fernandes Tamás, Miranda, Girao, 's mások, azt jegyzették-meg, hogy ezen Aktákban az illy kifejezések: Helybe hagyjuk, s a n k t z i o n á l j u k, V a s a l l u s a i n k, a' m i Ú r u n k, 's többek, a' nemzeti Congressus' méltóságával ellenkeznek, mivelhogy ő Felségének nincsen az a' jussa, hogy a' nemzet által elintéztetett Talp - kötést sanktionálja, hanem ő Felségének arra csak meg kellett esküdni! Így ítelt a' Bahiai Érsek is és a' Corteseknek két Maderai szigete' részéről ekkor belépett új tagjai, úgy nyilatkoztatván - ki magokat, hogy ők ezen kifejezéseket a' Constitúcióval ellenzőknek tartják — 's mind ezekhez képpes egyenlő akarattal meghatározta a' gyűlés, hogy azon mód ellen, a' mint az itt felhozott Akták készittődtek, protestáljon.

Nápoly.

A' General-Major Paulucci vezérlése alatt lévő, Austria és Lipsia nevű fregátokból, Montecuculi, Veloce, és Orion nevű Briggekből, 's Aurora és Arianna nevű Göelettekből álló hadi hajós osztály, Május' 3-dikán a' Nápolyi kikötőhelybe megérkezvén, oda, az Austriai sergek' fő vezére Lovasság' Generálisa Báró Frimont ö Excellenciája, a' maga Generál-Stábja által kísértetvén, az Austriára kiment, külömbkülömb-gyakorlási mozdulásokat tétetett, 's mind ottvaló fogadtatása mind a' hajóról való elbucsuzása, rangjához illő tiszteletmutatások által köszöntetett. — Az Austriai hadi hajókon kívül most csak egy Franczia 's két Anglus Fregátok találtak a' Nápolyi kikötőhelyben.

Király ö Felsége azon napon, melyen Nápoly városába való bemenetelét tartotta, illy Proklamációt tétetett közönséggé: —“

„Az a' pillantat, melyben nekünk az Isteni Gondviselés megengedi, hogy, a' esendességnek helyreálltatása után, a' mi Státusainkba vissza térjünk, a' mi szívünknek becses és drága. Minden ohajtásaink be lesznek tellye edve, ha ezen nap, a' mi népeink' megelégedésének és boldogságának kezdetét fogja tenni.

„Sok és rettentő bűnök követtettek el, a' mellyek nekünk mélységes szomorodást okoztak, azért, hogy a' közönséges boldogságnak minden ágait egészen öszsze zavarták, 's a' mi alattvalóink sokkalta nagyobb részének, a' kik ezen szomorú zűrzavarokban semmi részt nem vévén egészen ártatlanok valának, szenvedéseket és inségeket okoztak. A' mi kedvetlenségünkben a' személyes fenekedésnek soha semmi része nem volt, 's nem is lesz soha. Minden törekedéseink örökké

arra lesznek intéztetve, hogy az eme' szerencsétlen eltévedésekre való visszaemlékezést, a' melly által néhány istentelenek a' mi historiánknak ezen id' szakaszát megbecstelenítették, csendes és szerencsés napok által kiolttsuk.

„Első gondoskodásunk arra lesz intéztetve, hogy az Ország' törvényhozásának és administráltatása' külömbkülömb ágainak jövődöbéli folyamatját megerősítsük. Mi e' végre egy olly Tanácsot fogunk kinevezni, a' melynek tagjai leg-egyenesebb gondolkodású, legtanúltabb, 's a' tapasztalás 's gondolkodás által leg-megvilágosodottabb emberekből fog állani. Ha a' következés a' mi igasságos várokozásunknak meg fog felelni, úgy az ezen Tanácsban elintéztetendő fundamentom-törvények a' mi hűséges alattvalóinknak vigasztalást, bizodalmat, 's a' szerencsés jövődöért zálogot szereznek, azokat a' fántásta projektumokat, mellyek nékiek csak keserves szenvedéseket és hosszas inségeket készíthettek, etozlatják, és őket mind azokról a' valóságos jótéteményekről bizonyosokká teszik, a' mellyeket csak egy bölcs és atyai országlás adhat, de a' mellyért csak a' mi szent Religióunkhoz, a' közönséges és magános életbeli minden virtusok' gyakorlásához, 's a' dolgoknak a' törvények által meghatározott rendjéhez való szoros ragaszkodás kezeskedhetik.

„Azonközben, valamint egy részről azért, hogy a' jó gondolkodásuak 's megtévedtek megnyugtatódjanak, más részről pedig, hogy a' rossz és visszafordult gondolkodásuak zabolán tartattassanak, fenntartjuk magunknak azt, hogy ezekről való akaratunkat továbbat még közlebről való módon kinyilatkoztassuk, azért, hogy jó jámborságunkal az igasság is fontba tétődve maradjon.“

„Költ Nápolyban Május' 15-dikén, 1821-ben. — „Ferdinand.

A' Királynak Nápolyba lett fényes bemeneteléről így irnak a' közönséges levelek: — „Fél Nápoly elejébe ment a' Királynak az Aversa felé vívő uton, ki a' maga bemenetelét ágyuk' durrogása, 's a' sokaságnak, a' hol eljött, szüntelen való örvendező kiáltozásai közt tartotta. A' hintóban ő Felsége mellett a' Calabriai (Koronaörökös) Herczeg ült. A' Nápolyban lévő Austriai Cs. sergek' fő vezére Báró Frimont, az ő Felsége' fogadására Gróf Wallmodent Terracinához küldötte vala. Az onnét Nápoly felé vívő egész úton lovas és gyalog fegyveres csoportok állottak, és a' Monarkhának katonai tiszteletet tettek. Magában Nápoly városában is, azon uczákon, mellyeken menetelét tartotta ő Felsége, Austriai és Nápolyi sergek formáltak oldaloslag való sorokat. Az Udvari templomban innepi Te Deum énekítés tartatott, 's azután a' fegyveres sergeket maga előtt léptettette el Király ő Felsége.

A m é r i k a.

A' Meksikói revolúciós mozgásokról való első tudósítások igen nagyítottak valának. Igaz a', hogy voltak ott efféle mozgások, de hogy a' Vice-Királyt letették, 's a' Királyi Országlást felforgatták volna, e' nem volt igaz: sőt reménség volt, hogy Vera-Cruzból 6000 emberekből álló fegyveressereg küldettetvén oda, ezeknek megérkezése által a' csendesség tellyesen helyre fog állittatni.

Az Aprilis' 15-dikéig terjedő, Ney-Yorki tudósítások nagy örömmel említik, hogy melly nagy foganatja volt a' Sandwich szigeteken az Amerikából oda küldetett Missionariusok' iparkodásának, a' Pogány népek között. A' Pogány papok hivataljokból letétettek, a' bálványok ösz-

szeégettettek, oskolák állittattak-fel, 's az Ánglus nyelv nagy szorgalmatossággal tanultatik 's tanittatik.

U j a b b T u d ó s í t á s o k.

Spanyol Ország. — Az Universal szerént azon személyeknek száma, a' kik Gallicziában, azért, hogy a' Constitúció eránt ellenséges indulattal viseltetnek, elfogattattak, 318-ra telik. — Mint-hogy tehát az Anti-Constitúciónális személyeknek elfogattatása az egész Országban illy nagyon megsokasodott; erre nézve olly kivánságot nyilatkoztatott Május' 7-dikén a' Belső Minister a' Cortesek' gyűlésében, hogy az Országlószéknek ne kelljen a' törvények által üldöztetni azokat, a' kik csak tudatlanságból vagy elcsábittatás miatt tették ezen bünt: de ellenben annál keményebben üldöztesse 's büntettesse a' támodások' gerjesztőit 's fejeit. Az ő kivánsága Biztosság' elejébe adatott. — Május' 8-dikán illy újabb és hathatós eszközök jóváltattak a' hazátfenyegető veszedelmeknek elháríttathatássokra. Csak a' következő személyeket kell a' törvények által üldöztetni: — 1) A' pártoskodó vagy Guerillacsoportoknak minden vezéreit — 2) Azokat a' személyeket, kik ezen Guerilla vezéreknél akár mi némü, Hadnagysügon fellyül lévő, tisztséget kaptak — 3) Az armátlánál szolgált minden tiszteket, altiszteket, 's köz katonákat, ha ezen Guerillákhoz állottak, vagy magokat hozzájuk csatolták — 4) Mind azokat a' katoná vagy polgári tisztviselőket, kik az Országlószék' szolgálatjában vagy penzióján lévén, ezen Guerilláknál szolgálatot vállottak — 5) Minden Advokátust, Notáriust, Orvost, Seborvost, 's Magistratualis személyt, a' kik ezen Guerillákkal valamelly öszszecsatolódásban lenni találattott — 6) Mind azokat a' Világi és Szerzetes Papokat, a' kik ezen pártoskodó

sergekbe magokat beverbuáltatni engedték, vagy azokba önként beállottak — 7) Mind azokat a' gallyákról vagy egyéb fogházakból elszökött személyeket, kik ezen Guerilla-sergekben találtak — 8) Mind azokat az embereket, a' kik pénz, fegyver, lovak, hadi készületek, Proklamációk, vagy közönséges helyeken tartott beszéd által, lázasztásban részesültek. — A' kik ezen 8 pontok alatt befoglaltatva lévők közzé nem tartoznak, azokat haladéknélkül mind ki kell a' fogházakból bocsátani, hanem polgári vagy katonai felügyelet alatt kell őket tartani. — Ezen jóvállásokra nézve olly határozás tétetett, hogy adattassanak nyomtatás alá. — A' Máj. 9-dikén tartatott ülésben meghatározatott, hogy a' Belső Minister a' gyűlés' elejébe hivattassék, 's a' Gallicziai és Kadixi történetekről tudósítsa a' gyűlést.

Kánonok Salazarról a' Pater Merino

vezéréről, olly újabb tudósítást közlenek a' Párisi Ujságok Irunból Május' 14-dikéről: hogy ő, ötödmagával, a' Burgosi fogházból, hova az Ochandinói csatázás után vitetett vala, elszökvén 's Franczia Ország felé sietvén, éppen a' határszélen Etchálásnál, elfogattatott 's Irunba vitetett. — (Nem igaz tehát, a' mit régebben irtak fölöle, hogy Bayonnéba megérkezett volna.)

Tarragonában a' nép azok ellen, kikről olly gyanuja volt, hogy a' Constítúció eránt ellenséges indulattal viseltének, támodást csinálván, most nem érte-meg azzal, hogy számkivettetésüket kívánja, hanem sokaknak házáat felprédálta, 's három szerencsétlen Papokat gyilkolt-meg.

Franczia Ország. — Princz Bordeaux a' Henri Dieudonné neven kívül, még Károly 's Ferdinand neveket is kapott a' Kereszttségben.

J e l e n t é s. — E' folyó esztendő 20-ik Januáriusán költ Tudósításom (Nunciomom) azt hirdette, hogy az én Szófejtő Deák, Magyar, Német Ásvány név tárom (Etymologicum Latino Hungarico, Germanicum Mineralogicum Lexicon) ugyan e' f. esztendő 8-dik Juniusáig 5 forintnyi előfizetésre bocsáttatik, 's akkor az előfizetés megszűnván, a' Munka sajtó alá tétetik, melly azután Augustus végén az előfizetőknek kezekbe adatik.

Mivel azonban az előfizetők száma, még mind e' koráig 200-nál sokkal kevesebb, a' mennyi legalább is szükséges a' kinyomtatás költségeinek kifizetésére: tehát ezen okból az előfizetés határa 15-dik Novemberig, az az, Leopoldi, Pesti őszi, vásárig meghosszabbíttatik, és a' Munka akkor sajtó alá tétetvén, annak megjelenése új esztendőre határozatik.

Kéretnek annakokáért a' tudományoknak, és a' Magyar Nyelvnek előmenetelét elősegíteni kívánó hazafiak; hogy az előfizetők' számát szaporítani igyekezzenek, az előfizetést beszedő Urak pedig a' pénzt a' meghatározott időre kezemhez küldeni ne terheltessenek. Költ Pesten Május 21-dikén 1821.

Kováts Mihály,
Orvos Doctor.

Redaktor: Pánczél Dániel. Nyomtatja Nemes Stöckholzer Hirschfeld Felix.
(Am rothen Thurm im Müller'schen Kunst-Gallerie-Gebäude Nro. 648).